ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 25.10.2011
COM(2011) 689 τελικό

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Προς μια δυναμικότερη ευρωπαϊκή απάντηση στο πρόβλημα των ναρκωτικών

1. ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΕΡΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΙΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

Τα παράνομα ναρκωτικά[1] αποτελούν σημαντική απειλή για την υγεία και την ασφάλεια των ατόμων και των κοινωνιών στην ΕΕ. Το πρόβλημα των ναρκωτικών στην Ευρώπη εξελίσσεται ταχέως. **Νέες και επιβλαβείς ψυχότροπες ουσίες[2] εμφανίζονται με πρωτόγνωρους ρυθμούς**. Οι διακινητές ναρκωτικών αλλάζουν οδούς και μεθόδους όσον αφορά το λαθρεμπόριο ή τη νομιμοποίηση των εσόδων από την παράνομη διακίνηση ναρκωτικών.

Τα ναρκωτικά πλήττουν ιδίως τους νέους. Η χρήση ναρκωτικών αποτελεί ένα από τα κύρια αίτια των προβλημάτων υγείας των νέων και ένα από τα σημαντικότερα αίτια θανάτων που θα μπορούσαν να αποφευχθούν μεταξύ των νέων ευρωπαίων. Το ευρωβαρόμετρο του 2011 για τη στάση της νεολαίας έναντι των ναρκωτικών[3] καταδεικνύει ότι οι νέοι μπορούν εύκολα να έχουν πρόσβαση ακόμα και στα πιο επιβλαβή ναρκωτικά εντός 24 ωρών. Από τα στατιστικά στοιχεία προκύπτει ότι ένας άνθρωπος πεθαίνει στην Ευρώπη ανά ώρα λόγω υπερβολικής δόσης ναρκωτικών[4]. Η χρήση του διαδικτύου για την πώληση νέων ναρκωτικών και η ταχεία ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τα νέα ναρκωτικά μέσω των κοινωνικών δικτύων δημιουργούν νέες προκλήσεις για τις ισχύουσες πολιτικές σχετικά με τον έλεγχο των ναρκωτικών και για τις παραδοσιακές μεθόδους πρόληψης.

Για την αντιμετώπιση του προβλήματος των ναρκωτικών πρέπει να καταβληθούν μεγαλύτερες προσπάθειες. Θα πρέπει να αναληφθεί δράση στους τομείς που αυτή είναι περισσότερο αποτελεσματική, με πλήρη σεβασμό της επικουρικότητας. Η δράση της ΕΕ θα πρέπει να εστιάζεται στους τομείς όπου θα έχει μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία. **Τα κράτη μέλη δεν μπορούν να συγκρατήσουν τη διάδοση των ναρκωτικών χωρίς αποτελεσματική συνεργασία** διότι στην εσωτερική αγορά τα αγαθά αλλά και το έγκλημα κυκλοφορούν ελεύθερα. Αν ένα κράτος μέλος απαγορεύει νέες ψυχότροπες ουσίες, οι έμποροι ανοίγουν καταστήματα σε κράτη μέλη όπου ο νόμος είναι περισσότερο ανεκτικός. Οι μη συντονισμένες απαγορεύσεις μπορεί να αναγκάσουν τους διακινητές να μεταφέρουν τους χώρους παραγωγής ναρκωτικών σε γειτονικές χώρες ή να αλλάξουν τις οδούς διακίνησης, αλλά τα μέτρα αυτά δεν μπορούν να παρεμποδίσουν τη διακίνηση σε διαρκή βάση.

Κατά τα τελευταία 15 έτη, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή βοήθησε στην ανάπτυξη συνολικής και εξισορροπημένης απάντησης της ΕΕ στα ναρκωτικά, στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ κατά των ναρκωτικών (2005-2012)[5]. Οι δύο κύριες **νομικές πράξεις της ΕΕ** στο πλαίσιο της πολιτικής κατά των ναρκωτικών, η πρώτη για τη διακίνηση ναρκωτικών[6] και η δεύτερη για

---

1 Παράνομα ναρκωτικά είναι οι ψυχότροπες ουσίες εκείνες των οποίων η χωρίς άδεια καλλιέργεια, παραγωγή, εμπορία και κατοχή απαγορεύονται για σκοπούς άλλους εκτός από ιατρικούς και επιστημονικούς.

2 Οι νέες ψυχότροπες ουσίες είναι νέες ναρκωτικές ουσίες ή νέα ψυχότροπα ναρκωτικά που ενδέχεται να απειλούν τη δημόσια υγεία εξίσου σοβαρά με τα παράνομα ναρκωτικά, τα οποία εμφανίστηκαν πρόσφατα στην αγορά και δεν απαγορεύονται. Οι περισσότερες από τις ουσίες αυτές είναι συνθετικές.

3 Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έκτακτο ευρωβαρόμετρο αριθ. 330, *Στάση της νεολαίας έναντι των ναρκωτικών*.

4 ΕΚΠΝΤ, *Ετήσια έκθεση για την κατάσταση του προβλήματος των ναρκωτικών στην Ευρώπη για το 2010*.

5 Η Επιτροπή δρομολόγησε εξωτερική αξιολόγηση της στρατηγικής της ΕΕ για τα ναρκωτικά (2005-2012), η οποία θα ολοκληρωθεί μέχρι τα τέλη του 2011.

6 Απόφαση-πλαίσιο 2004/757/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2004, για τη θέσπιση ελάχιστων διατάξεων σχετικά με τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης των εγκλημάτων και τις ποινές που ισχύουν στον τομέα της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών, ΕΕ L 335 της 11.11.2004, σσ. 8–11.

την εμφάνιση νέων ναρκωτικών (νέων ψυχότροπων ουσιών)[7], χρονολογούνται αντίστοιχα από το 2004 και το 2005. Ωστόσο, κατά τα τελευταία έτη ανέκυψαν νέες προκλήσεις: νέοι τρόποι διακίνησης ναρκωτικών και χημικές ουσίες που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή τους («πρόδρομες ουσίες ναρκωτικών»), ταχεία εμφάνιση νέων ναρκωτικών και καινοτόμων διαύλων διανομής για αυτές τις νέες ουσίες.

Στο σχέδιο δράσης για την εφαρμογή του προγράμματος της Στοκχόλμης 2010-2014[8], η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανέλαβε τη δέσμευση να θεσπίσει μέτρα για την ενίσχυση της προστασίας κατά του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος. Με την έναρξη ισχύος της **Συνθήκης της Λισαβόνας**, η ευρωπαϊκή απάντηση στα ναρκωτικά πρέπει να είναι δυναμική και αποφασιστική, και να αντιμετωπίζει τόσο τη ζήτηση όσο και την προσφορά ναρκωτικών. Η νέα νομοθεσία στην οποία θα συμμετέχει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και η οποία θα εφαρμόζεται από τα κράτη μέλη θα υπόκειται στον έλεγχο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και, σε τελευταίο στάδιο, του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Επιτροπή έχει δεσμευθεί να παράσχει νέα ώθηση στην πολιτική κατά των ναρκωτικών της ΕΕ. Στον προτεινόμενο **προϋπολογισμό για την Ευρώπη 2020**[9], η Επιτροπή υπόσχεται οικονομική στήριξη για την αντιμετώπιση των μελλοντικών προκλήσεων που θα τεθούν από τα ναρκωτικά. Ο προϋπολογισμός της ΕΕ θα πρέπει να εστιάζεται στη χρηματοδότηση των δράσεων εκείνων που έχουν σαφή προστιθέμενη αξία και οι οποίες περιλαμβάνουν την καταπολέμηση των νέων ναρκωτικών, την ανάπτυξη καινοτόμων πρακτικών για την πρόληψη ή τη θεραπεία καθώς και τη διασυνοριακή συνεργασία και κατάρτιση στην επιβολή του νόμου.

2. ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

Η αγορά των παράνομων ναρκωτικών εξελίσσεται συνεχώς για να αποφεύγει τους ελέγχους και τις κατασχέσεις[10]. Οι νέες τεχνολογίες διευκολύνουν την ανάπτυξη **καινοτόμων μεθόδων λαθρεμπορίου** προς την ΕΕ και στο εσωτερικό της. Οι διακινητές χρησιμοποιούν προηγμένες τεχνικές για την απόκρυψη των ναρκωτικών, για παράδειγμα, αναμειγνύοντας υγρή κοκαΐνη σε εμπορικά αγαθά (ρούχα, υγρά, πλαστικό), μετατρέποντάς τη σε σκόνη κοκαΐνης σε εργαστήρια στην Ευρώπη ή καθιστώντας την άοσμη. Χρησιμοποιούν την εξ αποστάσεως παρακολούθηση των χώρων παραγωγών και αποθήκευσης. Οι διακινητές, για να είναι λιγότερο ευάλωτοι, διαφοροποιούν τις επιχειρήσεις τους, ασχολούμενοι με πολλά είδη ναρκωτικών (λαθρεμπόριο διαφορετικών ναρκωτικών ή παράνομων ουσιών φαρμακοδιέγερσης που έχουν επιβλαβείς συνέπειες στην υγεία των αθλητών) και με πολλά είδη εγκλήματος (διεξάγουν περισσότερες παράνομες δραστηριότητες).

Τα εγκληματικά δίκτυα αλλάζουν συχνά τις **οδούς διακίνησης** για να παρακάμψουν τους ελέγχους. Η αυξανόμενη σημασία της οδού της Δυτικής Αφρικής για το λαθρεμπόριο

---

7 Απόφαση 2005/387/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 10ης Μαΐου 2005, σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών, την αξιολόγηση κινδύνων και τον έλεγχο νέων ψυχοτρόπων ουσιών, ΕΕ L 127 της 20.5.2005, σσ. 32–37.

8 Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 10ης και 11ης Δεκεμβρίου 2009 θέσπισε το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης, ένα συνολικό πλαίσιο πρωτοβουλιών στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων. Η Επιτροπή για να μετουσιώσει αυτούς τους πολιτικούς στόχους σε συγκεκριμένες προτάσεις επέλεξε ορισμένες βασικές δράσεις που θα εγκριθούν την περίοδο 2010-2014, COM(2010) 171 τελικό.

9 COM(2011) 500.

10 Ευρωπόλ, *Αξιολόγηση απειλών όσον αφορά το οργανωμένο έγκλημα στην ΕΕ (OCTA) 2011*.

κοκαΐνης από τη Λατινική Αμερική προς την Ευρώπη αποτελεί απόδειξη ότι τα δίκτυα μπορούν να ξεφύγουν από τους ελέγχους στις ακτές του Ατλαντικού και τονίζει την ανάγκη αποτελεσματικού ευρωπαϊκού συστήματος επιτήρησης των συνόρων.

Το ευρωπαϊκό σύμφωνο για τη διεθνή διακίνηση ναρκωτικών, που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 3 Ιουνίου 2010[11], και το μελλοντικό ευρωπαϊκό σύμφωνο κατά των συνθετικών ναρκωτικών, που δρομολογήθηκε από την πολωνική Προεδρία, προσπαθούν να βελτιώσουν τον συντονισμό μεταξύ των διαφόρων πρωτοβουλιών που έχουν εγκαινιαστεί για την πάταξη της διακίνησης ναρκωτικών[12].

Η διακίνηση ναρκωτικών αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις της ΕΕ όσον αφορά τη διασυνοριακή επιβολή του νόμου. Από το 2004, η **Eurojust** ασχολήθηκε με περισσότερες υποθέσεις διακίνησης ναρκωτικών από ό,τι με κάθε άλλο είδος εγκλήματος. Ο αριθμός των υποθέσεων διακίνησης ναρκωτικών που παραπέμφθηκαν στην Eurojust υπερτριπλασιάστηκε κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής, από 77 σε 254[13], και αυτή η τάση συνεχίζεται το 2011. Το 2010, το ένα τρίτο περίπου της επιχειρησιακής στήριξης που παρέχεται από την **Ευρωπόλ** στις εθνικές αρχές επιβολής του νόμου αφορούσε την παράνομη διακίνηση ναρκωτικών[14]. Η Eurojust και η Ευρωπόλ βοηθούν ολοένα και περισσότερο στον συντονισμό των διασυνοριακών ερευνών εντός της ΕΕ και με τρίτες χώρες.

Η Συνθήκη της Λισαβόνας χαρακτηρίζει την εμπορία ναρκωτικών ως μορφή ***«ιδιαιτέρως σοβαρής εγκληματικότητας με διασυνοριακή διάσταση»***, η οποία δικαιολογεί την έκδοση οδηγιών σχετικά με τη θέσπιση ελάχιστων κανόνων για τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και των κυρώσεων[15]. Πρόκειται για σημαντικό βήμα προόδου που θα επιτρέψει την παροχή από την ΕΕ **περισσότερο αποφασιστικής απάντησης**, με μεγαλύτερη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των εθνικών κοινοβουλίων.

Η υφιστάμενη νομοθεσία της ΕΕ για τη διακίνηση ναρκωτικών, δηλαδή η **απόφαση-πλαίσιο 2004/757/ΔΕΥ**, η οποία περιλαμβάνει τον ορισμό των αδικημάτων της διακίνησης ναρκωτικών και ελάχιστους κανόνες για τις κυρώσεις, μολονότι αποτελεί σημαντικό πρώτο βήμα προς την εξασφάλιση ευρωπαϊκής προσέγγισης, έχει **αδυναμίες**. Η αξιολόγηση από την Επιτροπή της εφαρμογής της απόφασης-πλαισίου[16] κατέδειξε ότι η πράξη αυτή ελάχιστα οδήγησε σε προσέγγιση των εθνικών μέτρων για την καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών ενώ δεν συνέβαλε επαρκώς στη διευκόλυνση της δικαστικής συνεργασίας σε υποθέσεις διακίνησης ναρκωτικών.

Για παράδειγμα, στα περισσότερα κράτη μέλη, η διακίνηση χημικών πρόδρομων ουσιών καλύπτεται άμεσα από το ποινικό δίκαιο του αντίστοιχου κράτους. Ωστόσο, σε μερικά κράτη μέλη, η διακίνηση αυτή εμπίπτει μόνο στο αδίκημα της συνέργειας στη διακίνηση ναρκωτικών. Συνεπώς, οι δικαστικές αρχές ενδέχεται να αντιμετωπίσουν εμπόδια στην αποτελεσματική δίωξη αυτού του εγκλήματος. Παρομοίως, οι διατάξεις που αφορούν επιβαρυντικές περιστάσεις (που δικαιολογούν μεγάλες ποινές) οι οποίες θεσπίζονται στην απόφαση-πλαίσιο είναι ανεπαρκείς διότι δεν περιλαμβάνουν όλες τις επιβαρυντικές

---

11 http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/jha/114889.pdf.

12 Βρίσκεται στην ημερήσια διάταξη του Συμβουλίου Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων της 27ης και 28ης Οκτωβρίου 2011.

13 Ετήσια έκθεση της Eurojust για το 2010.

14 Ευρωπόλ, *Γενική έκθεση των δραστηριοτήτων της Ευρωπόλ για το 2010*.

15 Άρθρο 83 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

16 COM(2009) 669 και SEC(2009) 1661.

περιστάσεις[17] που απαριθμούνται σε προηγούμενες πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή των Ηνωμένων Εθνών.

Οι κοινοί ελάχιστοι κανόνες είναι ουσιώδεις για να καθιερωθεί το επίπεδο **εμπιστοσύνης που είναι αναγκαίο για την ενίσχυση της συνεργασίας** μεταξύ των δικαστικών αρχών των κρατών μελών. Η έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας επιτρέπει επί του παρόντος τη νομική και πολιτική ενίσχυση αυτής της σημαντικής νομικής πράξης.

Η Επιτροπή θα προτείνει νέα νομοθεσία της ΕΕ, για να εξασφαλίσει την αποτελεσματικότερη προσέγγιση των αδικημάτων που συνδέονται με τη διακίνηση ναρκωτικών και των κυρώσεων στην ΕΕ. Η νέα πρόταση:

(1) **Θα εστιάζεται στη σοβαρή διασυνοριακή διακίνηση ναρκωτικών** και στα οργανωμένα εγκληματικά δίκτυα, και θα εξετάζει ελάχιστες κοινές επιβαρυντικές ή ελαφρυντικές περιστάσεις.

(2) **Θα βελτιώνει τον ορισμό των αδικημάτων και των κυρώσεων**, πιθανά με περισσότερο λεπτομερή περιγραφή των κυρώσεων.

(3) **Θα εισάγει αυξημένες υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων** για τα κράτη μέλη σχετικά με την εφαρμογή και τον αντίκτυπο της νομοθεσίας.

Εκτός από την ενίσχυση των ικανοτήτων όσον αφορά τη συγκέντρωση δεδομένων ως προς τη ζήτηση, είναι σημαντική και η βελτίωση της **συλλογής δεδομένων στον τομέα της προσφοράς ναρκωτικών** για την αξιολόγηση των εξελίξεων στην αγορά ναρκωτικών. Η έλλειψη δεικτών δυσχεραίνει την αξιολόγηση των εξελίξεων αυτών, την εκτίμηση του βάρους του σχετικού με τα ναρκωτικά εγκλήματος για την κοινωνία και την αξιολόγηση του αντίκτυπου και της αποτελεσματικότητας της μείωσης της προσφοράς ναρκωτικών.

Με βάση την τεχνική εμπειρογνωμοσύνη που αναπτύχτηκε στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (ΕΚΠΝΤ), **η Επιτροπή**, με τη στήριξη της Ευρωπόλ, **θα παρουσιάσει βασικούς δείκτες** για την παρακολούθηση των αγορών ναρκωτικών, του σχετικού με τα ναρκωτικά εγκλήματος και της μείωσης της προσφοράς ναρκωτικών. Αυτοί οι δείκτες θα πρέπει να συμβάλλουν στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των απαντήσεων στον τομέα της προσφοράς ναρκωτικών.

3. ΠΡΟΔΡΟΜΕΣ ΟΥΣΙΕΣ ΤΩΝ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

Η διακίνηση χημικών ουσιών που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή ναρκωτικών αποτελεί ζήτημα το οποίο προκαλεί μεγάλο προβληματισμό. Η μετατροπή του οπίου σε ηρωίνη, για παράδειγμα, απαιτεί σημαντικές ποσότητες πρόδρομων ουσιών των ναρκωτικών. Αυτές οι χημικές ουσίες έχουν διάφορες νόμιμες βιομηχανικές χρήσεις, αλλά μπορούν να εκτραπούν από το νόμιμο εμπόριο και να διοχετευθούν στην παραγωγή παράνομων ναρκωτικών. Αποτελούν αντικείμενο λαθρεμπορίου στο εσωτερικό της ΕΕ καθώς και μεταξύ

[17] Για παράδειγμα, την πρόκληση θυμάτων μεταξύ ανηλίκων ή τη χρησιμοποίηση ανηλίκων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 3 παράγραφος 5 στοιχείο στ) της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών του 1988 κατά της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών φαρμάκων και ψυχοτρόπων ουσιών, και το ψήφισμα του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 1996 περί του κολασμού σοβαρών περιπτώσεων λαθρεμπορίου ναρκωτικών, ΕΕ C 10 της 11.1.1997, σσ. 3–4.

της ΕΕ και διαφόρων περιοχών του κόσμου. Οι διμερείς συμφωνίες μεταξύ της ΕΕ και των εμπορικών εταίρων για τον έλεγχο των πρόδρομων ουσιών των ναρκωτικών παρέχουν ισχυρή βάση για τον συντονισμό των πολιτικών και την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τη διακίνηση των πρόδρομων ουσιών των ναρκωτικών. Η ΕΕ έχει ήδη συνάψει συμφωνίες αυτού του είδους με την Τουρκία, το Μεξικό, τη Χιλή, τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Κίνα και τις χώρες της περιοχής των Άνδεων.

Οι διακινητές για να αποφύγουν τον έλεγχο, αλλάζουν μεθόδους παραγωγής, μετατρέπουν τις πρόδρομες ουσίες των ναρκωτικών σε διαφορετικές ουσίες (προ-πρόδρομες ουσίες) από τις οποίες τις ανακτούν σε μεταγενέστερο στάδιο ή τις εκχυλίζουν από φαρμακευτικά σκευάσματα.

Οποιαδήποτε μέτρα για την αποφυγή της εκτροπής των πρόδρομων ουσιών των ναρκωτικών πρέπει να επιτύχουν εξισορρόπηση μεταξύ της **εξασφάλισης αποτελεσματικού ελέγχου της εκτροπής χωρίς να διαταράσσεται το νόμιμο εμπόριο** αυτών των ουσιών. Η καλή συνεργασία μεταξύ των αρχών, συμπεριλαμβανομένων του Ευρωπαϊκού Οργανισμού φαρμάκων, των εθνικών υπηρεσιών υγείας/ φαρμάκων και των οικονομικών παραγόντων, έχει μεγάλη σημασία ως προς το θέμα αυτό.

Στην **αξιολόγηση[18] της εφαρμογής της νομοθεσίας της ΕΕ** για την παρακολούθηση και τον έλεγχο του εμπορίου πρόδρομων ουσιών των ναρκωτικών[19], που διενεργήθηκε από την Επιτροπή, διατυπώθηκαν ορισμένες συστάσεις, μεταξύ άλλων σχετικά με την ενίσχυση της εφαρμογής των υφιστάμενων κανόνων και την πιθανή καθιέρωση αυστηρότερου καθεστώτος για ορισμένες χημικές ουσίες (όπως της βασικής πρόδρομης ουσίας για την παραγωγή ηρωίνης, του οξικού ανυδρίτη) καθώς και την εξασφάλιση του κατάλληλου ελέγχου των φαρμακευτικών σκευασμάτων που περιλαμβάνουν ουσίες οι οποίες χρησιμοποιούνται για την παραγωγή μεθαμφεταμινών.

Η Επιτροπή εξετάζει τρόπους για **να ενισχύσει τους κανόνες της ΕΕ σχετικά με τον έλεγχο της παραγωγής και εμπορίας πρόδρομων ουσιών των ναρκωτικών** οι οποίες περιλαμβάνουν διαφορετικές κατηγορίες ουσιών και αντιδραστηρίων που χρησιμοποιούνται συχνά για την κατασκευή ναρκωτικών ή ψυχότροπων ουσιών, και για να εξασφαλίσει αποτελεσματική και ομοιόμορφη εφαρμογή των κανόνων αυτών. Επί του παρόντος, η Επιτροπή αξιολογεί τον αντίκτυπο των διαφορών επιλογών πολιτικής, με στόχο την υποβολή νομοθετικών προτάσεων για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των κανόνων που εμποδίζουν την παράνομη εκτροπή ενώ επιτρέπουν τη νόμιμη εμπορία των πρόδρομων ουσιών χωρίς υπερβολικό διοικητικό βάρος. Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στην πρόδρομη ουσία της ηρωίνης, του οξικού ανυδρίτη, και στα φαρμακευτικά σκευάσματα τα οποία περιέχουν εφεδρίνη και ψευδο-εφεδρίνη και χρησιμοποιούνται για την παραγωγή μεθαμφεταμινών.

Η Επιτροπή θα αναλάβει δράση για να αυξήσει τη διεθνή συνεργασία κατά της εκτροπής των πρόδρομων ουσιών των ναρκωτικών. Διεξάγει διαπραγματεύσεις για συμφωνία με τη Ρωσία σχετικά με τις πρόδρομες ουσίες των ναρκωτικών, με στόχο την επείγουσα υπογραφή της στους επόμενους μήνες. Από κοινού με τα κράτη μέλη, η Επιτροπή

---

18 COM(2009) 709.

19 Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 111/2005 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2004, ΕΕ L 22 της 26.1.2005, σσ. 1–10· κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 273/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Φεβρουαρίου 2004, ΕΕ L 47 της 18.2.2004, σσ. 1–10.

θα ενισχύσει τη συνεργασία με τις χώρες της Λατινικής Αμερικής και θα συνεχίσει τη συνεργασία με την Κίνα, χώρες με τις οποίες η ΕΕ έχει ήδη συμφωνίες αυτού του είδους.

4. ΔΗΜΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Το κύριο κίνητρο του διασυνοριακού οργανωμένου εγκλήματος είναι το οικονομικό κέρδος. Κάθε προσπάθεια για την πρόληψη και την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, συμπεριλαμβανομένης της διακίνησης ναρκωτικών, για να είναι αποτελεσματική, πρέπει να **εστιάζεται** στον **εντοπισμό, τη δέσμευση, την κατάσχεση και τη δήμευση των προϊόντων του εγκλήματος.** Οι οργανωμένες εγκληματικές ομάδες εκμεταλλεύονται όλο και περισσότερο τα πλεονεκτήματα μιας Ευρώπης χωρίς εσωτερικά σύνορα για να αποκτήσουν περιουσιακά στοιχεία σε διάφορα κράτη μέλη της ΕΕ και συχνά να τα αποκρύψουν σε τρίτες χώρες. Επίσης, οι ομάδες αυτές αλλάζουν τεχνικές για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Ο εντοπισμός, δέσμευση και δήμευση των περιουσιακών στοιχείων των εγκληματικών δικτύων αποτελούν μεγάλη πρόκληση. Η ΕΕ θέσπισε πέντε νομοθετικές πράξεις (αποφάσεις-πλαίσια) που σχεδιάστηκαν με στόχο τη στέρηση των κερδών από τους διακινητές[20]. Οι **πράξεις αυτές δεν ήταν αρκετά αποτελεσματικές**. Ειδικότερα, δεν επέτρεψαν στις δημόσιες αρχές τη δήμευση μεγάλων ποσοτήτων αγαθών. Ένα λειτουργικό δίκτυο υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων στην Ευρώπη έχει ζωτική σημασία για να αποδυναμωθεί η οικονομική ισχύς των εγκληματικών δικτύων και να στοχευθούν αποτελεσματικότερα τα παράνομα προϊόντα και περιουσιακά τους στοιχεία.

Η Επιτροπή θα προτείνει **νέα, αυστηρότερη νομοθεσία της ΕΕ για τη δήμευση, την ανάκτηση των περιουσιακών στοιχείων από εγκληματικές ενέργειες και την αμοιβαία αναγνώριση αποφάσεων δέσμευσης και δήμευσης.** Ο στόχος έγκειται στην εξασφάλιση της περισσότερο αποτελεσματικής κατάσχεσης των προϊόντων του εγκλήματος και στην πρόληψη της εκ νέου επένδυσής τους στη νόμιμη οικονομία ή της χρήσης τους για τη διάπραξη άλλων εγκλημάτων. Η σχεδιαζόμενη νομοθετική δέσμη στον τομέα της δήμευσης και της ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων θα καλύπτει επίσης τη διακίνηση ναρκωτικών. Αποβλέπει στην επίτευξη εναρμονισμένων ελάχιστων κανόνων και στην ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ δικαστικών αρχών.

Η Επιτροπή θα επανεξετάσει την τρίτη **οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες**, για να ενισχύσει περισσότερο τις άμυνες της ΕΕ κατά της νομιμοποίησης εσόδων που προέρχονται από το οργανωμένο έγκλημα, συμπεριλαμβανομένης της διακίνησης ναρκωτικών.

5. ΝΕΕΣ ΨΥΧΟΤΡΟΠΕΣ ΟΥΣΙΕΣ

Κατά τη διάρκεια των περασμένων ετών, συχνά εμφανίζονταν στην ΕΕ νέες ψυχότροπες ουσίες, που μιμούνταν τα παράνομα ναρκωτικά. **Από το 2005, τα κράτη μέλη ανέφεραν 115**

[20] Τρεις αποφάσεις-πλαίσια αποβλέπουν στην εναρμόνιση των εθνικών μέτρων για τη δέσμευση και την δήμευση περιουσιακών στοιχείων από εγκληματικές ενέργειες (2001/500, 2005/212, 2007/845) και δύο αφορούν την αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων των κρατών μελών για δέσμευση και δήμευση περιουσιακών στοιχείων από εγκληματικές ενέργειες (2003/577, 2006/783).

νέες ψυχότροπες ουσίες μέσω του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης της ΕΕ[21]. Οι ουσίες αυτές πωλούνται σε «ειδικευμένα» καταστήματα ή στο διαδίκτυο, αλλά μερικές διατίθενται από παράνομους πωλητές ναρκωτικών. Για να καταστρατηγηθεί η εθνική νομοθεσία, τα ναρκωτικά αυτά συχνά φέρουν τη μνεία «*όχι για ανθρώπινη κατανάλωση*». Η ταχύτητα με την οποία οι ουσίες αυτές διοχετεύονται στην αγορά **θέτει σε δοκιμασία την ικανότητα αντίδρασης των αρχών**.

Το 2010, αναφέρθηκε ένας άνευ προηγουμένου αριθμός νέων ουσιών (41), που αποτελούσε περίπου το ένα τρίτο όλων των ουσιών που έχουν αναφερθεί από το 2005. Δύο ουσίες, η BZP και η μεφεδρόνη[22], υποβλήθηκαν **σε αξιολόγηση κινδύνου στο επίπεδο της ΕΕ**, μετά την οποία το Συμβούλιο, κατόπιν πρότασης της Επιτροπής, τις υπήγαγε σε **μέτρα ελέγχου και ποινικές κυρώσεις**. Σε αυτή τη βάση, τα κράτη μέλη πρέπει να ταξινομήσουν αυτές τις ουσίες ως παράνομα ναρκωτικά και να εισαγάγουν μέτρα ελέγχου και ποινικές κυρώσεις δυνάμει της νομοθεσίας τους σύμφωνα με τις Συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών.

Σύμφωνα με την έρευνα του ευρωβαρόμετρου[23] για το 2011, ποσοστό **5% των νέων που ερωτήθηκαν σ' ολόκληρη την ΕΕ έχει κάνει χρήση αυτών των ουσιών.** Η τιμή αυτών των ουσιών (που είναι μικρότερη από την τιμή των παράνομων ναρκωτικών) και το γεγονός ότι «δεν είναι παράνομες» και ως εκ τούτου εύκολα προσβάσιμες θα μπορούσαν να εξηγήσουν την ταχεία διάδοσή τους σε πολλά κράτη μέλη. Ωστόσο, η τοξικότητά τους και οι πιθανότητες εξάρτησης μπορεί να δημιουργήσουν απειλές για την υγεία παρόμοιες με εκείνες των παράνομων ναρκωτικών.

Η Επιτροπή συνεχίζει να συνεργάζεται στενά με τους οργανισμούς της ΕΕ για την καλύτερη κατανόηση του προβλήματος αυτού και την εξεύρεση αποτελεσματικότερων απαντήσεων, μεταξύ άλλων, στον τομέα της πρόληψης. Η ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ δεν είναι κατάλληλη για την αντιμετώπιση αυτής της πρόκλησης. Η αξιολόγηση της εφαρμογής της απόφασης **2005/387/ΔΕΥ[24] του Συμβουλίου** για τις νέες ψυχότροπες ουσίες, που διενεργήθηκε από την Επιτροπή, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η απόφαση αυτή εμφανίζει τρεις βασικές αδυναμίες:

- Δεν είναι σε θέση να αντεπεξέλθει στη μεγάλη αύξηση του αριθμού των νέων ψυχότροπων ουσιών στην αγορά, επειδή αντιμετωπίζει χωριστά κάθε μία ουσία, μέσω χρονοβόρας διαδικασίας.

- Πρόκειται για εκ των υστέρων διαδικασία, δεδομένου ότι οι ουσίες που υπάγονται σε μέτρα ελέγχου αντικαθίστανται ταχύτατα από νέες ουσίες με παρεμφερή αποτελέσματα.

- Δεν παρέχει επιλογές όσον αφορά τα ρυθμιστικά μέτρα και τα μέτρα ελέγχου.

Η Επιτροπή θα προτείνει **αυστηρότερη νομοθεσία για τις νέες ψυχότροπες ουσίες**. Η νέα πρόταση, αφού λάβει υπόψη τις ταχείες εξελίξεις στον τομέα αυτό και τα επιστημονικά αποδεικτικά στοιχεία για τους κινδύνους που δημιουργούν αυτές οι ουσίες:

---

21 SEC(2011) 912.

22 Η BZP το 2008 (ΕΕ L 63 της 7.3.2008, σσ. 45–46) και η μεφεδρόνη το 2010 (ΕΕ L 322 της 8.12.2010, σσ. 44–45).

23 Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έκτακτο ευρωβαρόμετρο αριθ. 330, *Στάση της νεολαίας έναντι των ναρκωτικών*.

24 COM(2011) 430.

(1) **Θα ενισχύει την παρακολούθηση και την αξιολόγηση κινδύνου των ουσιών**, με την επέκταση της στήριξης για εγκληματολογική ανάλυση, καθώς και τοξικολογικές, φαρμακολογικές και επιδημιολογικές μελέτες.

(2) **Θα παρέχει ταχύτερες και περισσότερο μόνιμες απαντήσεις** στην εμφάνιση των ουσιών αυτών, πιθανά με την εξέταση τρόπων για την αντιμετώπιση ομάδων ουσιών, ανεξάρτητα από την ανάγκη επιστημονικού καθορισμού του επιβλαβούς χαρακτήρα κάθε ουσίας χωριστά για την υγεία.

(3) **Θα επιτρέψει ταχύτερη αντίδραση** στην εμφάνιση των ουσιών, μεταξύ άλλων, πιθανά, με προσωρινές απαγορεύσεις των ουσιών που δημιουργούν άμεσους κινδύνους.

(4) **Θα ευθυγραμμίσει καλύτερα τους νόμους** στον τομέα του ελέγχου ναρκωτικών, της ασφάλειας των προϊόντων και των τροφίμων, της προστασίας των καταναλωτών και των φαρμάκων για να καλύψει το ευρύ φάσμα των ουσιών που εμφανίζονται.

6. ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΖΗΤΗΣΗΣ

Έχουν ληφθεί διάφορα μέτρα στο εσωτερικό της ΕΕ για να μειωθεί η ζήτηση ναρκωτικών. Τα μέτρα αυτά έχουν ως στόχο να αποτρέψουν την έναρξη χρήσης ναρκωτικών από τους ανθρώπους, την αποφυγή του εθισμού τους, τη μείωση των επιβλαβών συνεπειών στην υγεία και των αρνητικών κοινωνικών συνεπειών της χρήσης ναρκωτικών και την παροχή υπηρεσιών για τη θεραπεία, την αποκατάσταση και την κοινωνική επανένταξη. Ωστόσο, οι μεταβαλλόμενες συνήθειες της χρήσης ναρκωτικών και η αυξανόμενη «πολλαπλή κατανάλωση» ουσιών, όπως παράνομων ναρκωτικών σε συνδυασμό με αλκοόλ ή με φάρμακα που χορηγούνται με ιατρική συνταγή, θέτουν σε δοκιμασία τις υφιστάμενες μεθόδους πρόληψης και θεραπείας.

Μολονότι η παροχή θεραπείας έχει αναπτυχθεί κατά τα τελευταία έτη, **εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές διαφορές ως προς την κάλυψη και την ποιότητα των υπηρεσιών που σχετίζονται με τα ναρκωτικά στο εσωτερικό της ΕΕ**. Περίπου 670 000 Ευρωπαίοι τυγχάνουν θεραπείας με υποκατάστατα ναρκωτικών για τον εθισμό στην ηρωίνη, δηλαδή περίπου οι μισοί από αυτούς που χρειάζονται θεραπεία. Η διαθεσιμότητα της θεραπείας είναι περιορισμένη σε μερικές χώρες της ΕΕ. Σε ορισμένα κράτη μέλη, δεν έχει ακόμα αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα πολλών προγραμμάτων εκπαίδευσης, πρόληψης και θεραπείας.

Μέτρα, όπως τα προγράμματα αντικατάστασης βελονών και συρίγγων που παρέχουν στους ανθρώπους, οι οποίοι κάνουν χρήση ναρκωτικών σε ενέσιμη μορφή, πρόσβαση σε βελόνες και σύριγγες για να τους εμποδίσουν να μοιράζονται τον εξοπλισμό για την ένεση, βοήθησαν στη μείωση της διάδοσης του HIV και άλλων λοιμώξεων που μεταδίδονται μέσω του αίματος μεταξύ των χρηστών ναρκωτικών. Ωστόσο, η επιτυχία αυτών των μέτρων χρειάζεται βιώσιμες και ολοκληρωμένες στρατηγικές στο εσωτερικό της Ένωσης για την πρόληψη της διάδοσης των λοιμώξεων που μεταδίδονται μέσω του αίματος και σχετίζονται με τα ναρκωτικά[25].

Υπάρχει σαφής **ανάγκη επέκτασης και βελτίωσης των υπηρεσιών που σχετίζονται με τα ναρκωτικά,** για να εξασφαλιστεί η λειτουργία της πρόληψης καθώς και η ανάρρωση και η επανένταξη στην κοινωνία αυτών που υποβάλλονται σε θεραπεία.

---

[25] ΕΚΠΝΤ, *Ετήσια έκθεση για την κατάσταση του προβλήματος των ναρκωτικών στην Ευρώπη για το 2010*.

Η Επιτροπή θα προωθήσει επίσης την καλύτερη εφαρμογή των βασικών δεικτών στον τομέα της μείωσης της ζήτησης ναρκωτικών, για να επιτρέψει στα κράτη μέλη να παρέχουν περισσότερο αποτελεσματικές υπηρεσίες.

Η Επιτροπή θα βοηθήσει την ανάπτυξη **ελάχιστων προτύπων ποιότητας** για να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα της πρόληψης των ναρκωτικών, της θεραπείας και της μείωσης των επιβλαβών συνεπειών στην ΕΕ. Ο στόχος έγκειται στον καθορισμό προτύπων ποιότητας στην παροχή των σχετιζόμενων με τα ναρκωτικά υπηρεσιών, για παράδειγμα, με την επιβολή συνολικού προγραμματισμού της θεραπείας σύμφωνα με τις ατομικές ανάγκες του ασθενούς ή με τις απαιτήσεις προσόντων του προσωπικού. Τα πρότυπα αυτά θα αναπτυχθούν από κοινού με το ΕΚΠΝΤ, τα κράτη μέλη και τους επαγγελματίες των υπηρεσιών που σχετίζονται με τα ναρκωτικά, και θα λαμβάνουν υπόψη τα διαφορετικά συστήματα υγείας και τις ικανότητες στο εσωτερικό της ΕΕ.

Η Επιτροπή θα υποστηρίξει περαιτέρω και θα προωθήσει **μέτρα για να μειώσει τις επιβλαβείς συνέπειες για την υγεία και την κοινωνία που συνδέονται με την εξάρτηση από τα ναρκωτικά**, μεταξύ άλλων, με την ενίσχυση της εκπαιδευτικής πρόληψης και της έγκαιρης στήριξης για την αποφυγή του εθισμού, με παρεμβάσεις για την πρόληψη και τον έλεγχο των λοιμώξεων μεταξύ ανθρώπων που κάνουν χρήση ναρκωτικών σε ενέσιμη μορφή και με την πρόληψη των θανάτων που σχετίζονται με τα ναρκωτικά[26]. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να υποστηρίζει μέτρα για να βοηθά την αποκατάσταση των εξαρτημένων από τα ναρκωτικά χρηστών και την επανένταξή τους στην κοινωνία[27]. Η Επιτροπή σκοπεύει να υποβάλει δεύτερη έκθεση για την εφαρμογή της σύστασης του 2003 σχετικά τη μείωση των επιβλαβών συνεπειών[28], για να αξιολογήσει την αποτελεσματικότητα της πρόληψης και της μείωσης των επιβλαβών συνεπειών για την υγεία που συνδέονται με την τοξικομανία.

7. ΟΔΗΓΗΣΗ ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΗΡΕΙΑ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

Πολλά οδικά ατυχήματα στην ΕΕ προκαλούνται από **οδηγούς που βρίσκονται υπό την επήρεια ψυχότροπων ουσιών**. Οι μελέτες δείχνουν ότι η οδήγηση υπό την επήρεια παράνομων ναρκωτικών αυξάνει τον κίνδυνο πρόκλησης θανατηφόρου οδικού δυστυχήματος. Ωστόσο, λόγω της μη συστηματικής συλλογής δεδομένων στο επίπεδο της ΕΕ, τα καταστρεπτικά αποτελέσματα της οδήγησης υπό την επήρεια ναρκωτικών πρέπει να μελετηθούν περισσότερο. Όπως τονίστηκε στον χάρτη πορείας για έναν Ενιαίο Ευρωπαϊκό Χώρο Μεταφορών[29], η εξεύρεση αποτελεσματικών και ανάλογων απαντήσεων για την καταπολέμηση της οδήγησης υπό την επήρεια ναρκωτικών αποτελεί σημαντική πρόκληση.

Η Επιτροπή εξετάζει πιθανές δράσεις στο επίπεδο της ΕΕ για την αντιμετώπιση της **οδήγησης υπό την επήρεια ναρκωτικών**, με στόχο τη βελτίωση της οδικής ασφάλειας. Με βάση τα αποτελέσματα του σχεδίου DRUID[30], το οποίο χρηματοδοτήθηκε από την ΕΕ, και αξιολόγησε τον αντίκτυπο των παράνομων ναρκωτικών στην οδική ασφάλεια, την

---

26 Όπως τονίστηκε στην ανακοίνωση της Επιτροπής για την καταπολέμηση του HIV/AIDS στην ΕΕ και τις γειτονικές χώρες, COM(2009) 569.

27 Αυτές οι πρωτοβουλίες θα συνεχίσουν να χρηματοδοτούνται από τα δημοσιονομικά προγράμματα της ΕΕ, μεταξύ άλλων, το πρόγραμμα «Πρόληψη των ναρκωτικών και σχετική ενημέρωση», το πρόγραμμα «Υγεία», καθώς και από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

28 ΕΕ L165 της 03.07.2003, σσ. 31 – 33.

29 COM(2011) 144.

30 Οδήγηση υπό την επήρεια ναρκωτικών, αλκοόλ και φαρμάκων: http://www.druid-project.eu.

αποτελεσματικότητα των συσκευών ελέγχου και των πιθανών απαντήσεων, η Επιτροπή θα προτείνει μέτρα για να συμβάλει στην αποτελεσματική καταπολέμηση του προβλήματος. Τα μέτρα αυτά θα μπορούν να περιλαμβάνουν τρόπους βελτίωσης της αξιοπιστίας των συσκευών που χρησιμοποιούνται για τον έλεγχο των οδηγών ή παροχής κατάλληλης στήριξης για την κατάρτιση των υπαλλήλων που είναι επιφορτισμένοι με τους ελέγχους κυκλοφορίας.

8. ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Η ΕΕ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στη διεθνή συνεργασία στον τομέα των παράνομων ναρκωτικών. Συμμετέχει σε ενεργό διάλογο με τις χώρες παραγωγής και διαμετακόμισης και παρέχει πολιτική, οικονομική και τεχνική στήριξη. Η δυναμικότερη απάντηση στα παράνομα ναρκωτικά θα απαιτήσει από την Επιτροπή να ενισχύσει τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει έναντι των γειτονικών χωρών, των στρατηγικών εταίρων και κατά μήκος των οδών των ναρκωτικών στην ΕΕ με βάση εξισορροπημένη και συνολική προσέγγιση, σεβόμενη πλήρως τα δικαιώματα του ανθρώπου.

Εκτός από τα παράνομα ναρκωτικά που προέρχονται από την ΕΕ, υπάρχουν δύο κύριοι οδοί για την είσοδο των ναρκωτικών στην ΕΕ: η «οδός της κοκαΐνης» (από τη Λατινική Αμερική στην ΕΕ μέσω της Δυτικής Αφρικής) και η «οδός της ηρωίνης» (από το Αφγανιστάν στην ΕΕ μέσω είτε των Δυτικών Βαλκανίων είτε της Κεντρικής Ασίας). Η προσέγγιση της ΕΕ για την καταπολέμηση των παράνομων ναρκωτικών σε διεθνές επίπεδο έχει τρεις διαστάσεις:

Σφαιρική – Η Συνθήκη της Λισαβόνας παρέχει την ευκαιρία στην ΕΕ να ενισχύσει τη συνεργασία με τρίτες χώρες όσον αφορά την επιβολή του νόμου, να τις συνδράμει όσον αφορά την ενδυνάμωση των ικανοτήτων των δικαστικών συστημάτων και της προώθησης του κράτους δικαίου, με πλήρη σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Η ΕΕ εστιάζει στην αναζήτηση μακροπρόθεσμων λύσεων, για παράδειγμα, με την προώθηση εναλλακτικών μέσων διαβίωσης για τους καλλιεργητές ναρκωτικών σε αγροτικές περιοχές, σε χώρες όπως το Αφγανιστάν, και με τη μείωση της ζήτησης στις χώρες προέλευσης και διαμετακόμισης. Η ΕΕ έχει αναλάβει τη δέσμευση να συνεργαστεί στενά τόσο με τις χώρες διαμετακόμισης όσο και με τις χώρες παραγωγής, διότι και οι δύο αυτές κατηγορίες χωρών υποφέρουν λόγω της αυξημένης χρήσης ναρκωτικών από τους πληθυσμούς τους, των σχετικών προκλήσεων στη δημόσια υγεία καθώς και λόγω της έλλειψης θεσμικών ικανοτήτων καταπολέμησης του προβλήματος.

Γεωγραφική – Η ΕΕ θα ενισχύσει περαιτέρω την προσέγγισή της που βασίζεται στην οδό των ναρκωτικών, η οποία της επιτρέπει να καταπολεμά το πρόβλημα συνολικά από την καλλιέργεια ναρκωτικών έως την είσοδο των ναρκωτικών στην αγορά της ΕΕ. Οι **χώρες της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας** (ΕΠΓ) θα συνεχίσουν να αποτελούν προτεραιότητα. Η παροχή στήριξης στις χώρες της διεύρυνσης όσον αφορά τη δημιουργία ικανοτήτων θα συνεχιστεί ώστε να μπορέσουν οι χώρες αυτές να καταπολεμήσουν τη διακίνηση και την τοξικομανία, ιδίως με το Μέσο Προενταξιακής Βοήθειας (IPA). Η ΕΕ θα ενισχύσει τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει έναντι των χωρών της **Λατινικής Αμερικής**[31]**, της Καραϊβικής και της Αφρικής**, καθώς και έναντι των συναφών περιφερειακών οργανώσεων,

[31] Το πρόγραμμα COPOLAD παρέχει σταθερό πλαίσιο για τη συνέχιση των προσπαθειών μας από κοινού με τις χώρες της Λατινικής Αμερικής για την αντιμετώπιση όλων των πτυχών των πολιτικών για τα ναρκωτικά. Επιπλέον, στη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική, θα εξετασθούν τα θέματα της ασφάλειας που συνδέονται με τα ναρκωτικά, υπό το πρίσμα των αυξημένων προβλημάτων στην περιοχή αυτή.

με βάση την επιτυχία των πλατφορμών συνεργασίας των αξιωματικών συνδέσμων στη Δυτική Αφρική, για τον συντονισμό της δημιουργίας ικανοτήτων.

Συνεργασία με στρατηγικούς εταίρους – Η ΕΕ θα βασιστεί στους δεσμούς που έχουν αναπτυχθεί με στρατηγικούς εταίρους, με τους οποίους έχει κοινό συμφέρον να καταπολεμήσει τα παράνομα ναρκωτικά. Η συνεργασία με τις Ηνωμένες Πολιτείες σχετικά με τα δεδομένα από τις καταστάσεων με τα ονόματα επιβατών (PNR) είναι ιδιαίτερα πολύτιμη για την καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών. Η ΕΕ και οι Ηνωμένες Πολιτείες εξετάζουν τρόπους για τη δημιουργία κοινού δικτύου επιβολής του νόμου όσον αφορά τη διακίνηση ναρκωτικών και για τον συντονισμό σχεδίων δημιουργίας ικανοτήτων στη Δυτική Αφρική, τη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική. Η ΕΕ εντείνει τις προσπάθειές της από κοινού με τις Ηνωμένες Πολιτείες και τη Ρωσία για τη μείωση της διακίνησης ναρκωτικών και την πρόληψη της τοξικομανίας στην **Κεντρική Ασία**. Επίσης, εργάζεται μαζί με διεθνείς εταίρους για τη βελτίωση της διεθνούς συνεργασίας όσον αφορά την καταπολέμηση της οικονομίας των ναρκωτικών στο Αφγανιστάν, που προμηθεύει έως και σε ποσοστό 90% την ηρωίνη σε παγκόσμιο επίπεδο.

Στο πλαίσιο της τρέχουσας αξιολόγησης της υφιστάμενης στρατηγικής κατά των ναρκωτικών και των σχεδίων δράσης της ΕΕ, θα εξεταστούν περαιτέρω μέτρα για την ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας στον τομέα των ναρκωτικών.

9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ευρωπαϊκή πολιτική κατά των ναρκωτικών αποβλέπει στην προστασία και τη βελτίωση της ευημερίας της κοινωνίας και του ατόμου, στην προστασία της δημόσιας υγείας, στην παροχή υψηλού επιπέδου ασφάλειας για το ευρύ κοινό και στην υιοθέτηση εξισορροπημένης και ολοκληρωμένης προσέγγισης στο πρόβλημα των ναρκωτικών. Η έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας και η κατάργηση της δομής των πυλώνων στη χάραξη πολιτικής της ΕΕ παρέχουν νέες ευκαιρίες για την ενσωμάτωση όλων των τομέων πολιτικής που αφορούν το πρόβλημα των ναρκωτικών. Το μέγεθος του προβλήματος των ναρκωτικών στην Ευρώπη και ο μεταβαλλόμενος χαρακτήρας του απαιτούν **ταχεία, δυναμική και αποτελεσματική ανάληψη δράσης από την ΕΕ**. Η Επιτροπή είναι αποφασισμένη να σκληρύνει την απάντησή της στα παράνομα ναρκωτικά και τις νέες ψυχότροπες ουσίες που μιμούνται τα αποτελέσματά τους (κυρίως νέα συνθετικά ναρκωτικά)[32], κάνοντας χρήση των νέων ευκαιριών που παρέχονται από τη Συνθήκη της Λισαβόνας.

Η Επιτροπή θα υποβάλει νομοθετικές προτάσεις ως εξής:

(1) νομοθετική δέσμη για τα ναρκωτικά, προτείνοντας την αναθεώρηση της απόφασης-πλαισίου του Συμβουλίου για τη διακίνηση ναρκωτικών και της απόφασης του Συμβουλίου για τις νέες ψυχότροπες ουσίες·

(2) νομοθετικές προτάσεις για τις πρόδρομες ουσίες των ναρκωτικών·

[32] Η πρώτη πρωτοβουλία της ΕΕ για τις νέες ψυχότροπες ουσίες ήταν η κοινή δράση 97/396/ΔΕΥ της 16ης Ιουνίου 1997 σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών για την αξιολόγηση των κινδύνων και τον έλεγχο των νέων συνθετικών ναρκωτικών. Οι νέες ψυχότροπες ουσίες είναι κυρίως νέες συνθετικές ναρκωτικές ουσίες αλλά περιλαμβάνουν επίσης οργανικές ουσίες. Η κοινή δράση αντικαταστάθηκε με την απόφαση 2005/387/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 10ης Μαΐου 2005, σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών, την αξιολόγηση κινδύνων και τον έλεγχο νέων ψυχοτρόπων ουσιών.

(3) νομοθετικές προτάσεις για τη δήμευση και ανάκτηση των περιουσιακών στοιχείων από εγκληματικές ενέργειες και για την ενίσχυση της αμοιβαίας αναγνώρισης των αποφάσεων δέσμευσης και δήμευσης·

(4) νέα νομοθετικά μέτρα για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Επιπλέον, η Επιτροπή θα παρουσιάσει:

(5) δείκτες για την παρακολούθηση της προσφοράς ναρκωτικών, του εγκλήματος που σχετίζεται με τα ναρκωτικά και της μείωσης της προσφοράς ναρκωτικών, προκειμένου να βοηθήσει στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των μέτρων για τη μείωση της προσφοράς·

(6) ελάχιστα πρότυπα ποιότητας για τη βελτίωση της πρόληψης των ναρκωτικών και των υπηρεσιών θεραπείας και μείωσης των επιβλαβών συνεπειών.

Η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, την κοινωνία των πολιτών και άλλους σημαντικούς ενδιαφερόμενους να συμμετάσχουν στις συζητήσεις σχετικά με την αποτελεσματική απάντηση που πρέπει να δοθεί στα παράνομα ναρκωτικά και τις νέες ψυχότροπες ουσίες. Για να επιτρέψει σε όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς να συμβάλουν στις συζητήσεις αυτές, η Επιτροπή θα εγκαινιάσει επιγραμμική δημόσια διαβούλευση για τον καλύτερο τρόπο καταπολέμησης των παράνομων ναρκωτικών και της εμφάνισης νέων ουσιών που τα μιμούνται.